

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács állásfoglalása a pénzügyi válságról

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács a pénzügyi-, és az annak nyomán kibontakozó gazdasági válság kapcsán a következő megfontolásokra kívánja felhívni a döntéshozók és a magyar társadalom figyelmét:

1. Emberi civilizációnkat válságok sora fenyegeti. A válságok - többek között a szegénység; az éhínség; a természet gyors pusztulása; az éghajlat megváltozása; a pénzügyi-, gazdasági válság - egy rendszerben léteznek, és egyikük sem oldható meg elkülönített politikákkal. Ezért a pénzügyi válság sem oldható meg csak a pénzpolitika eszközeivel.

2. A válságkezelésre eddig elkülönített pénzügyi források (3100 millió dollár) a világgazdaság 2007. évi össztermékének 5.7%-a, mely messze felülmúlja az egész emberiséget égető és fenyegető természeti és környezeti problémák megoldására szánt összegeket. A társadalomtól megkövetelt ezen áldozattal egyet lehetne érteni, ha a mozgósított források nemcsak a baj közvetlen elhárítását, hanem a probléma gyökereinek orvoslását is szolgálnák. Ennek hiányában a válságkezelés nem más, mint a problémákat létrehozó gazdasági világmodell újrafinanszírozása, és a válság újratermelése.

3. A pénzügyi válság számos ponton összefonódott a társadalmi igazságtalansággal, és a természeti erőforrások kizsákmányolásával. A pénztulajdonos pénzének visszatartásával addig zsarolhatja az árutulajdonost, amíg az hajlandó árúját olyan áron értékesíteni, amely a pénztulajdonos számára extraprofitot biztosít. Az árú csak határozott ideig tárolható, ami eladási kényszert idéz elő, a kínálat pedig sokszor az önköltség alá nyomja az árakat. A pénz azonban a kamatok miatt „nem romlik” így eltartható sőt jövedelmet termel tulajdonosa számára. A pénz visszatartása megbénítja a gazdaságot, válságot idéz elő.

4. A magas hitelkamatok állandó növekedési kényszert idéznek elő, és ez a növekedés meghaladja azt a mértéket, amit a föld népességének növekedése indokolna, és ráadásul az egyenlőtlen jövedelemelosztás miatt a növekedés nem azokban a térségekben valósul meg, amelyekben a szegénységet enyhíthetné. A növekedésnek ráadásul hiányozik a természeti erőforrás fedezete. A gazdasági növekedés a tudományos-technikai haladás, és a hatékonyság bővülése ellenére meghaladta bolygónk eltartó-képességét. A múlt század végén átléptük az egy bolygós életmódot, és napjainkban 1.4 bolygónyi erőforrást használunk fel. Ezeket az erőforrásokat a jövő generációktól vesszük el! A fenntartható fejlődés ezzel szemben a jelen és jövő nemzedékek közötti szolidaritást igényli!

5. A fennálló gazdasági világtrend legsúlyosabb következménye az erkölcsi hanyatlás, amely egyben oka a pénzügyi, és gazdasági válságnak. A társadalom az anyagi javak megszerzését és a fogyasztást tekinti elsődlegesnek. Az anyagiak megszerzésért folytatott verseny elválasztja az embereket, társadalmi csoportokat, nemzeteket fordít egymással szembe. Az általános értékítéletben háttérbe szorulnak az olyan értékek, mint a béke, boldogság, szeretet, igazságosság, amelyek összekötnék bennünket, Háttérbe sorolódik természeti környezetünk tisztelete is, csupán anyagi értékeink megszerzésének eszközeként tekintünk rá, és nem mint nélkülözhetetlen életfeltételeinkre.

6. Amennyiben tehát a pénzügyi és gazdasági válságot a mélyebb okok feltárása és megoldása nélkül oldjuk meg, újratermeljük a társadalmi igazságtalanság és a környezetpusztulás, a nem fenntartható társadalom feltételeit.

A pénzügyi válságot lehetőségként kell felhasználni arra, hogy újragondoljuk társadalmi és környezeti viszonyainkat, kultúránkat. Át kell alakítanunk értékrendünket. Gondolkodásunkat a teljesség, az egyetemlegesség irányába kell fordítsuk, annak érdekében, hogy a megosztó intézményrendszereinket alkalmassá tegyük a rendszerben létező problémák kezelésére. Eljött az ideje, hogy szembenézzünk elkövetett hibáinkkal és új alapokra helyezzük a jövő emberi társadalmát.

2008. december 10.